

3R REHBERİ

KARAR VERİCİLER, POLİTİKA YAPICILAR VE
YEREL TOPLULUKLAR İÇİN BAŞARILI
GİRİŞİMLERİ UYGULAMAK VE ÇOĞALTMAK

Go2Recycling BSB000027

**"Transnational Cooperation for Sustainable Waste
Management and Recycling Practices in the Black Sea Basin"**

GİRİŞ

1

ATIK YÖNETİMİ

1.1. ATIK YÖNETİM PLANLAMASI

1.2. 1.1.ATIK YÖNETİM PLANLAMASININ AMACI

1.3. 1.1.ATIK YÖNETİM PLANLAMASININ AŞAMALARI

1.3.1. Çalışma Ekibinin Belirlenmesi

1.3.2. Planlama

1.3.2.1. Mevcut Durum Analizi

1.3.2.2. Hedef Belirleme

1.3.2.3. Strateji Geliştirme

1.3.2.4. Uygulama Planı Hazırlama

1.3.2.5. Uygulama

1.3.2.6. İzleme Ve Değerlendirme

1.3.2.7. İyileştirme

1.4. BİLİNÇLENDİRME FAALİYETLERİ

1.5. İZLEME

2

ATIK GETİRME MERKEZLERİ

3

BAŞKA ÜLKELERDE ÖRNEK UYGULAMALAR

SONUÇ

İÇİNDEKİLER

1

ATIK YÖNETİMİ

GİRİŞ

Mahalli idareler için 3R (Azaltma, Yeniden Kullanma, Geri Dönüşüm) geri dönüşüm ve atık yönetimi rehberi, sürdürülebilir bir gelecek inşa etme yolculuğumuzda kritik bir kilometre taşıdır. Artan nüfus, sanayileşme ve tüketim alışkanlıkları, atık miktarında ciddi bir artışa neden olmakta ve doğal kaynaklarımızı hızla tüketmektedir. Bu durum, çevre kirliliği, iklim değişikliği ve insan sağlığı üzerinde olumsuz etkiler yaratmaktadır.

İşte tam da bu noktada, yerel yönetimlere büyük bir sorumluluk düşmektedir. Şehirciliğimizin temizliği, sağlığı ve sürdürülebilirliği, etkili bir atık yönetimi sistemiyle doğrudan ilişkilidir. Bu rehber, yerel yönetimlere atık yönetimi konusunda yol göstermeyi, başarılı uygulama örnekleri sunmayı ve 3R ilkesini benimseyerek atık sorununa kalıcı çözümler üretmeyi amaçlamaktadır.

Bu rehberde, atık azaltma, yeniden kullanma ve geri dönüşümün önemi vurgulanacak, yerel yönetimlerin bu konudaki rolü detaylandırılacak ve başarılı uygulama örnekleri paylaşılacaktır. Amacımız, yerel yönetimlerin atık yönetimi konusunda bilinçlenmelerini sağlamak, etkili politikalar geliştirmelerine yardımcı olmak ve sürdürülebilir bir gelecek için birlikte adım atmaktır.

Unutmayalım ki, atık yönetimi sadece bir çevre sorunu değil, aynı zamanda bir kalkınma meselesidir. Doğru atık yönetimi uygulamaları, yerel ekonomiye katkı sağlayabilir, yeni iş imkanları yaratabilir ve şehirlerimizin yaşam kalitesini artırabilir. Bu rehberin, yerel yönetimlere ilham vermesi ve atık yönetimi konusunda önemli bir adım atmalarına vesile olması dileğiyle.

Proje ekibi

1. ATIK YÖNETİMİ

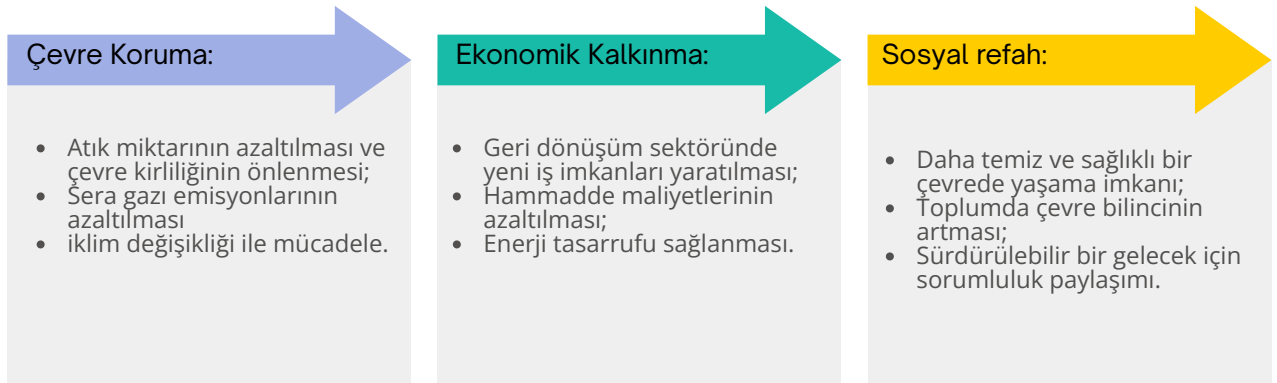
Dünya genelinde artan nüfus, sanayileşme ve tüketim alışkanlıkları, atık miktarında ve çeşitliliğinde büyük bir artışa neden olmaktadır. Bu durum, doğal kaynakların hızla tükenmesine, çevre kirliliğinin artmasına ve iklim değişikliği gibi küresel sorunların derinleşmesine yol açmaktadır. Sürdürülebilir bir gelecek için atık yönetimi konusunda köklü değişiklikler yapılması ve çevre koruma bilincinin yaygınlaştırılması büyük önem taşımaktadır.

Sürdürülebilir atık yönetiminin temelini oluşturan 3R kavramı, "Azalt, Yeniden Kullan, Geri Dönüştür" (Reduce, Reuse, Recycle) ilkelerini ifade etmektedir. Bu ilkeler, atık oluşumunu en aza indirmeyi, mevcut kaynakları en verimli şekilde kullanmayı ve atıkları yeniden değerlendirerek doğal kaynakların korunmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır;

- **Azalt (Reduce):** Tüketim alışkanlıklarının gözden geçirilerek gereksiz tüketimin önüne geçilmesi; Daha az ambalajlı ürünlerin tercih edilmesi; Enerji ve su tasarrufu sağlanması; Tek kullanımlık ürünler yerine dayanıklı ve uzun ömürlü ürünlerin tercih edilmesini ifade etmektedir.
- **Yeniden Kullan (Reuse):** Kullanılabilir ürünlerin tekrar tekrar kullanılması; Eski eşyaların onarılarak veya farklı amaçlarla kullanılması; İkinci el ürünlerin tercih edilmesi; Ambalajların yeniden kullanılmasıdır.
- **Geri Dönüştür (Recycle):** Atık malzemelerin yeni ürünlerin hammadde olarak kullanılması; Cam, kağıt, metal, plastik gibi malzemelerin geri dönüşüm tesislerine gönderilmesi; Organik atıkların kompostlaştırılarak gübre olarak kullanılmasını kapsamaktadır.

"Atıklar çöp değil, gelecektir!"

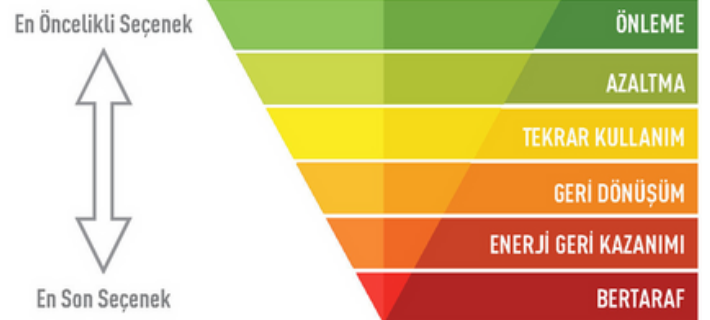
3R uygulamaları, çevre koruma, ekonomik kalkınma ve sosyal refah açısından birçok fayda sağlamaktadır:

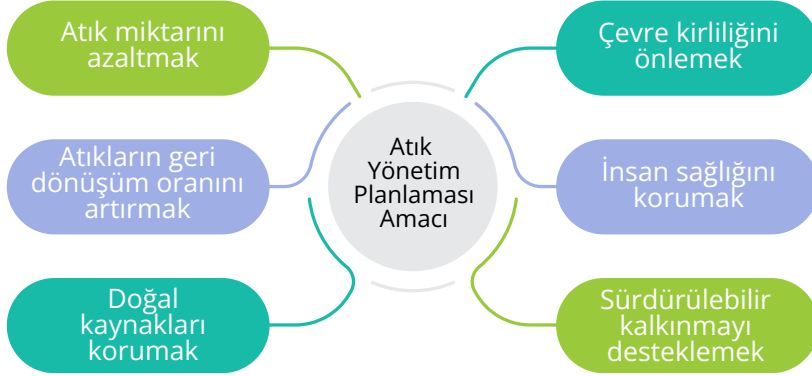
Bu rehber, yerel yönetimlere, 3R uygulamalarını teşvik etmeleri ve sürdürülebilir atık yönetimi konusunda başarılı projeler geliştirmeleri için rehberlik etmeyi amaçlamaktadır.

1.1. ATIK YÖNETİM PLANLAMASI

Atık yönetim planlaması, atıkların çevreye ve insan sağlığına zarar vermeden yönetilmesi için yapılan sistematik bir süreçtir. Bu planlama, atık oluşumunun önlenmesi, atıkların ayrı toplanması, geri dönüştürülmesi ve bertaraf edilmesi gibi aşamaları içerir.

1.2. ATIK YÖNETİM PLANLAMASI AMACI

Yaşanması bir
Dünya için;
ATMA
DEĞERLENDİR!

1.3. ATIK YÖNETİM PLANLAMASININ AŞAMALARI

1.3.1. Çalışma Ekibinin Belirlenmesi

Atık yönetim planlaması çalışma ekibinin belirlenmesi, atık yönetimi süreçlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesi için kritik öneme sahiptir. Bu ekip, atık yönetimi planının hazırlanması, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesinden sorumludur.

Çalışma Ekibinin Belirlenmesinde Dikkat Edilmesi Gerekenler:

- **Çeşitlilik:** Ekip, farklı disiplinlerden ve uzmanlıklardan kişileri içermelidir. Örneğin, çevre mühendisleri, kimyagerler, halk sağlığı uzmanları, iletişim uzmanları ve yöneticiler ekte yer alabilir.
- **Yetkinlik:** Ekip üyeleri, atık yönetimi konusunda bilgi ve deneyime sahip olmalıdır.
- **İş birliği:** Ekip, farklı paydaşlarla (kamu kurumları, yerel yönetimler, özel sektör, sivil toplum kuruluşları, vatandaşlar) iş birliği yapabilecek yetkinlikte olmalıdır.
- **İletişim:** Ekip, etkili iletişim becerilerine sahip olmalıdır.
- **Sorumluluk:** Ekip üyeleri, görevlerini yerine getirme sorumluluğuna sahip olmalıdır.

Çalışma Ekibinin Görevleri

- Atık yönetimi planının hazırlanması
- Atık yönetimi uygulamalarının koordinasyonu
- Atık yönetimi verilerinin toplanması ve analiz edilmesi
- Atık yönetimi performansının izlenmesi ve değerlendirilmesi
- Atık yönetimi konusunda eğitim ve bilinçlendirme faaliyetlerinin düzenlenmesi
- Atık yönetimi konusunda paydaşlarla iş birliği yapılması
- Atık yönetimi konusunda raporlama yapılması

Kurumdaki sıfır atık yönetim sisteminin kurulmasından, etkin ve verimli bir şekilde uygulanmasından ve izlenmesinden sorumlu kişiler belirlenmelidir.

Belirlenen bu kişiler tarafından sıfır atık yönetimini sağlayacak bir ekip kurulmalıdır.

1.3.2. Planlama

Atık yönetim planlaması, atıkların çevreye ve insan sağlığına zarar vermeden yönetilmesi için yapılan sistematik bir süreçtir. Bu planlama, atık oluşumunun önlenmesi, atıkların ayrı toplanması, geri dönüştürülmesi ve bertaraf edilmesi gibi aşamaları içerir.

1.3.2.1. Mevcut Durum Analizi

Atık yönetimi planlamasında mevcut durum analizi, atık oluşumundan bertarafına kadar olan tüm süreçlerin kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesini içerir. Bu analiz, gelecekteki atık yönetimi stratejilerinin belirlenmesi için temel oluşturur.

Atık Oluşum Kaynaklarının Belirlenmesi:

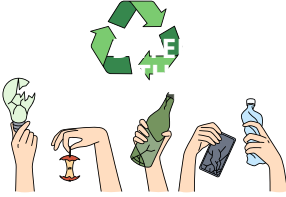
- Endüstriyel tesisler
- Konutlar
- Ticari işletmeler
- Hastaneler
- Okullar
- İnşaat ve yıkım faaliyetleri
- Tarım faaliyetleri
- Diğer (madencilik, enerji üretimi vb.)

Atık Türlerinin Belirlenmesi:

- Evsel atıklar (organik, kağıt, plastik, cam, metal vb.)
- Endüstriyel atıklar (tehlikeli, tehlikesiz)
- Tıbbi atıklar
- İnşaat ve yıkım atıkları
- Tarım atıkları
- Ambalaj atıkları
- Atık piller ve akümülatörler
- Atık elektrikli ve elektronik eşyalar (AEEE)
- Atık araçlar
- Diğer (atık yağlar, atık lastikler vb.)

Atık Miktarlarının Belirlenmesi:

- Atık türlerine göre oluşan atık miktarları (ton/yıl, kg/kişi/gün vb.)
- Atıkların mevsimsel değişimleri
- Atık oluşum hızındaki eğilimler

Mevcut Atık Yönetimi Uygulamalarının Analizi:

- Atık toplama sistemleri (konteynerler, poşetler, yer altı konteynerleri vb.)
- Atık taşıma yöntemleri (araçlar, güzergahlar, sıklık vb.)
- Atık geri dönüşüm tesisleri (kapasite, teknoloji, verimlilik vb.)
- Atık bertaraf tesisleri (düzenli depolama, yakma, kompostlama vb.)
- Atık yönetimiyle ilgili yasal düzenlemelere uyum durumu
- Atık yönetimi maliyetleri ve finansal kaynaklar
- Atık yönetimiyle ilgili eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları

Mevcut Durum Analizi Sonuçlarının Kullanımı:

- Atık yönetimi planının hedeflerinin belirlenmesi
- Atık azaltma, geri dönüşüm ve bertaraf stratejilerinin geliştirilmesi
- Atık yönetimi altyapısının iyileştirilmesi için yatırım kararları alınması
- Atık yönetimiyle ilgili yasal düzenlemelerin güncellenmesi
- Atık yönetimi performansının izlenmesi ve değerlendirilmesi

Atığı oluşturan birimler tarafından; atığın özelliği, miktarı, kaynağı, karakterizasyonu, atık biriktirme yöntemleri, atık depolama alanlarına ilişkin mevcut atık yönetimi ortaya konulmalıdır

1.3.2.2. Hedef Belirleme

Atık miktarının azaltılması ve geri dönüşüm oranının artırılması gibi hedefler, mevcut durum analizinin sonuçlarına dayanarak belirlenir. Bu analiz, atık yönetimi sisteminin mevcut durumunu ortaya koyarak iyileştirme alanlarını ve potansiyel fırsatları belirlemeye yardımcı olur.

Atık Oluşum Kaynaklarının ve Türlerinin Belirlenmesi:

- Hangi kaynaklardan hangi tür atıkların oluştuğu belirlenir.
- Örneğin, evsel atıklarda organik atıkların yüksek oranda olduğu tespit edilirse, kompostlama gibi organik atık geri dönüşüm projelerine öncelik verilebilir.
- Endüstriyel atıklarda tehlikeli atıkların yoğunluğu tespit edilirse, tehlikeli atık yönetimi konusunda daha sıkı önlemler alınması hedeflenebilir.

Atık Miktarlarının Belirlenmesi:

- Toplam atık miktarı ve atık türlerine göre miktarlar belirlenir.
- Atık miktarının yüksek olduğu tespit edilirse, atık azaltma hedefleri belirlenir.
- Atık miktarının mevsimsel değişimleri incelenerek, atık yönetimi sisteminin mevsimsel değişikliklere uyum sağlaması sağlanır.

Mevcut Atık Yönetimi Uygulamalarının Analizi

- Atık toplama, taşıma, geri dönüşüm ve bertaraf tesislerinin kapasiteleri ve verimlilikleri analiz edilir.
- Geri dönüşüm tesislerinin kapasitesinin yetersiz olduğu veya geri dönüşüm oranlarının düşük olduğu tespit edilirse, geri dönüşüm oranlarının artırılması hedeflenir.
- Atık bertaraf tesislerinin çevresel etkileri değerlendirilerek, daha sürdürülebilir bertaraf yöntemlerine geçilmesi hedeflenir.
- Atık toplama sistemlerindeki verimsizlikler tespit edilerek, atık toplama verimliliğinin artırılması hedeflenir.

Paydaş Analizi

- Atık yönetiminden etkilenen tüm paydaşların (kamu kurumları, özel sektör, sivil toplum kuruluşları, yerel halk vb.) görüşleri ve beklentileri değerlendirilir.
- Paydaşların katılımıyla atık yönetimi hedefleri belirlenir.

Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirmesi:

- The environmental and social impacts of waste management activities are evaluated, and objectives are set in line with sustainability principles.

SWOT Analizi

- Mevcut atık yönetimi sisteminin güçlü ve zayıf yönleri ile fırsat ve tehditler belirlenir.
- SWOT analizinin sonuçlarına göre, güçlü yönlerden yararlanarak ve zayıf yönleri iyileştirerek hedefler belirlenir.

Hedef Belirleme Örnekleri:

- Mevcut durumda geri dönüşüm oranı %15 ise, 5 yıl içinde bu oranı %30'a çıkarmak hedeflenebilir.
- Organik atıkların yüksek miktarda olduğu tespit edilirse, 3 yıl içinde organik atıkların %50'sini kompostlaştırmak hedeflenebilir.
- Ambalaj atıklarının geri dönüşüm oranının düşük olduğu tespit edilirse, ambalaj atıklarının geri dönüşüm oranını 2 yıl içinde %20 artırmak hedeflenebilir.

1.3.2.3. Strateji Geliştirme

Hedeflere ulaşmak için atık azaltma, geri dönüşüm ve bertaraf stratejileri geliştirmek, sürdürülebilir bir atık yönetimi sisteminin temelini oluşturur. Bu stratejiler, mevcut durum analizinin sonuçlarına dayanarak ve yerel koşullar, paydaş görüşleri ve yasal düzenlemeler dikkate alınarak oluşturulmalıdır.

Atık Azaltma Stratejileri:**Kaynakta Azaltma:**

- Üretim süreçlerinde daha az atık oluşturan teknolojilerin kullanılması.
- Ürünlerin daha uzun ömürlü ve tamir edilebilir şekilde tasarlanması.
- Aşırı ambalaj kullanımının önlenmesi.
- Tüketim alışkanlıklarının değiştirilmesi ve bilinçli tüketimin teşvik edilmesi.

Yeniden Kullanım:

- Kullanılmış ürünlerin tamir edilerek veya yenilenerek tekrar kullanılması.
- İkinci el ürünlerin alım satımının teşvik edilmesi.
- Depozito sistemlerinin uygulanması.

Eğitim ve Bilinçlendirme:

- Atık azaltma konusunda kamuoyunun bilinçlendirilmesi için kampanyalar düzenlenmesi.
- Okullarda ve iş yerlerinde atık yönetimi eğitimleri verilmesi.
- Atık azaltma konusunda başarılı uygulamaların örnek gösterilmesi.

Geri Dönüşüm Stratejileri:

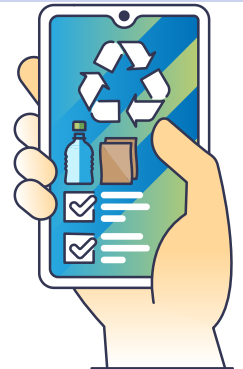
- Ayrı Toplama Sistemlerinin Geliştirilmesi:** Farklı atık türleri için ayrı toplama konteynerlerinin kullanılması; Geri dönüştürülebilir atıkların kaynağında ayrıştırılmasının teşvik edilmesi; Mobil atık toplama merkezlerinin kurulması.
- Geri Dönüşüm Tesislerinin Kapasitesinin Artırılması:** Mevcut geri dönüşüm tesislerinin modernizasyonu ve kapasitelerinin artırılması; Yeni geri dönüşüm tesislerinin kurulması; Geri dönüştürülen malzemelerin kalitesinin artırılması.
- Geri Dönüşüm Piyasasının Geliştirilmesi:** Geri dönüştürülmüş malzemelerin kullanımının teşvik edilmesi; Geri dönüşüm sektöründe faaliyet gösteren işletmelere destek sağlanması; Geri dönüşümle ilgili yasal düzenlemelerin geliştirilmesi.

Bertaraf Stratejileri:

- Düzenli Depolama Alanlarının İyileştirilmesi:** Düzenli depolama alanlarının çevresel etkilerinin azaltılması için gerekli önlemlerin alınması; Düzenli depolama alanlarından kaynaklanan metan gazının enerji üretiminde kullanılması; Depolama alanlarının doğru lokasyon seçimleri.
- Yakma Tesislerinin Modernizasyonu:** Yakma tesislerinin çevresel etkilerinin azaltılması için gerekli teknolojilerin kullanılması; Yakma tesislerinden elde edilen enerjinin geri kazanılması.
- Alternatif Bertaraf Yöntemlerinin Geliştirilmesi:** Kompostlama, biyometanizasyon gibi organik atıkların bertarafı için alternatif yöntemlerin geliştirilmesi; Atıkların enerjiye dönüştürülmesi gibi yeni teknolojilerin uygulanması.

Stratejilerin Uygulanmasında Dikkat Edilmesi Gerekenler:

- Stratejiler, yerel koşullara ve ihtiyaçlara uygun olarak geliştirilmelidir.
- Paydaşların katılımı sağlanarak, stratejilerin sahiplenilmesi teşvik edilmelidir.
- Stratejilerin uygulanması için gerekli finansal kaynaklar ve insan kaynakları sağlanmalıdır.
- Stratejilerin uygulanması düzenli olarak izlenmeli ve değerlendirilmelidir.
- Yönetim planları oluşturulmalı ve bu planlara sadık kalınmalıdır.

1.3.2.4. Uygulama Planı Hazırlama

Atık yönetimi stratejilerinin başarılı bir şekilde uygulanması için detaylı bir uygulama planı hazırlanması kritik öneme sahiptir. Bu plan, stratejilerin hayata geçirilmesi için gerekli adımları, zaman çizelgesini, sorumlulukları ve kaynakları belirler.

Hedefler ve Göstergeler:

- Uygulama planının ulaşmayı hedeflediği somut ve ölçülebilir hedefler belirlenir.
- Hedeflere ulaşıp ulaşılmadığını izlemek için performans göstergeleri belirlenir.

Eylem Adımları:

- Her bir stratejinin uygulanması için gerekli eylem adımları detaylı olarak tanımlanır.
- Eylem adımlarının sıralaması ve birbirleriyle olan ilişkileri belirlenir.

Zaman Çizelgesi:

- Eylem adımlarının başlangıç ve bitiş tarihleri belirlenerek bir zaman çizelgesi oluşturulur.
- Zaman çizelgesi, projenin farklı aşamaları için kilometre taşları ve teslim tarihleri içerir.

Sorumluluklar:

- Her bir eylem adımından sorumlu olacak kişi veya kurumlar belirlenir.
- Sorumluluk matrisi oluşturularak, görev dağılımı netleştirilir.

Kaynaklar:

- Eylem adımlarının uygulanması için gerekli finansal, insan ve teknik kaynaklar belirlenir.
- Kaynakların nasıl temin edileceği ve yönetileceği planlanır.

Paydaş Katılımı:

- Uygulama sürecinde paydaşların (kamu kurumları, özel sektör, sivil toplum kuruluşları, yerel halk vb.) nasıl dahil edileceği belirlenir.
- Paydaşların katılımını sağlamak için iletişim ve işbirliği mekanizmaları oluşturulur.

Risk Yönetimi:

- Uygulama sürecinde karşılaşılabilecek potansiyel riskler belirlenir ve risk yönetimi stratejileri geliştirilir.
- Risklerin olasılığı ve etkileri değerlendirilerek önceliklendirilir.

İzleme ve Değerlendirme:

- Uygulama planının ilerleyişi düzenli olarak izlenir ve değerlendirilir.
- Performans göstergeleri kullanılarak hedeflere ulaşıp ulaşılmadığı takip edilir.
- Gerekli durumlarda uygulama planında değişiklikler yapılır.

Uygulama Planı Örneği:

Eylem Adımı	Sorumlu Kişi/Kurum	Başlangıç Tarihi	Bitiş Tarihi	Kaynaklar	Performans Göstergesi
Ayrı toplama sistemlerinin kurulması	Belediyeler, geri dönüşüm şirketleri	01.01.2024	31.12.2024	Finansal kaynaklar, araçlar, konteynerler	Ayrı toplanan atık miktarı
Geri dönüşüm tesislerinin kapasitesinin artırılması	Geri dönüşüm şirketleri, yatırımcılar	01.03.2024	31.12.2025	Finansal kaynaklar, teknoloji	Geri dönüşüm oranı
Atık azaltma kampanyalarının düzenlenmesi	Belediyeler, sivil toplum kuruluşları	01.06.2024	Ongoing	Finansal kaynaklar, insan kaynakları	Atık oluşum miktarı

1.3.2.5. Uygulama

Atık yönetimi planının başarılı bir şekilde uygulanması için, hazırlanan uygulama planındaki adımların titizlikle takip edilmesi ve gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir. Bu süreç, planın her aşamasında dikkatli bir yönetim ve sürekli bir izleme gerektirir.

Kaynakların Tahsisi:

- Uygulama planında belirtilen finansal, insan ve teknik kaynakların zamanında ve yeterli miktarda tahsis edilmesi sağlanır.
- Kaynakların etkin ve verimli bir şekilde kullanılması için gerekli önlemler alınır

Sorumlulukların Yerine Getirilmesi:

- Plan dahilinde her bir eylem adımından sorumlu olan kişi veya kurumların görevlerini eksiksiz ve zamanında yerine getirmesi sağlanır.
- Sorumluluk matrisindeki görev dağılımına uygun olarak çalışmalar yürütülür.

Paydaş Katılımının Sağlanması:

- Uygulama sürecinde paydaşlarla düzenli iletişim ve işbirliği sağlanır.
- Paydaşların katılımını teşvik etmek için toplantılar, çalıştaylar ve eğitimler düzenlenir.
- Paydaşlardan gelen geri bildirimler dikkate alınarak plan üzerinde gerekli düzenlemeler yapılır.

Zaman Çizelgesine Uyulması:

- Uygulama planındaki zaman çizelgesine uygun olarak çalışmalar yürütülür.
- Gecikmelerin önlenmesi için gerekli önlemler alınır ve olası gecikmeler en aza indirgenir.

Risk Yönetimi:

- Uygulama sürecinde karşılaşılabilecek potansiyel riskler sürekli olarak izlenir ve değerlendirilir.
- Risk yönetimi stratejileri uygulanarak risklerin olumsuz etkileri en aza indirgenir.

İzleme ve Değerlendirme:

- Uygulama planının ilerleyişi düzenli olarak izlenir ve değerlendirilir.
- Performans göstergeleri kullanarak hedeflere ulaşılıp ulaşılmadığı takip edilir.
- İzleme ve değerlendirme sonuçlarına göre plan üzerinde gerekli düzenlemeler yapılır.
- Geri bildirim mekanizmaları kurularak aksaklıklar ve iyileştirme noktaları belirlenir.

Eğitim ve Bilinçlendirme Faaliyetleri:

- Planın uygulanması sürecinde, halkın ve ilgili kurumların bilinçlendirilmesi için eğitim ve bilinçlendirme faaliyetleri düzenlenir.
- Atık yönetimi konusunda farkındalık yaratmak amacıyla kampanyalar ve etkinlikler düzenlenir.

Yasal Düzenlemelere Uyum:

- Atık yönetimiyle ilgili tüm yasal düzenlemelere eksiksiz uyulması sağlanır.
- Yasal değişiklikler takip edilerek plan üzerinde gerekli güncellemeler yapılır.

1.3.2.6. İzleme ve Değerlendirme

Atık yönetimi planının etkinliğinin düzenli olarak izlenmesi ve değerlendirilmesi, planın hedeflere ulaşma düzeyini belirlemek, olası sorunları tespit etmek ve gerekli iyileştirmeleri yapmak için kritik öneme sahiptir. Bu süreç, atık yönetimi sisteminin sürdürülebilirliğini sağlamak ve sürekli iyileştirme kültürünü teşvik etmek için vazgeçilmezdir.

İzleme ve Değerlendirme Sürecinin Aşamaları:**Performans Göstergelerinin Belirlenmesi:**

- Atık azaltma, geri dönüşüm ve bertaraf hedeflerine ulaşma düzeyini ölçmek için somut ve ölçülebilir performans göstergeleri belirlenir.
- Örneğin; geri dönüşüm oranı, atık toplama verimliliği, atık bertaraf maliyetleri gibi göstergeler kullanılabilir.

Veri Toplama ve Analiz:

- Belirlenen performans göstergeleri için düzenli olarak veri toplanır.
- Toplanan veriler analiz edilerek hedeflere ulaşma düzeyi ve olası sapmalar belirlenir.
- Veri toplama ve analiz süreçlerinde teknolojik araçlar ve yazılımlar kullanılabilir.

Raporlama ve Geri Bildirim:

- İzleme ve değerlendirme sonuçları düzenli olarak raporlanır.
- Raporlar, paydaşlarla (kamu kurumları, özel sektör, sivil toplum kuruluşları, yerel halk vb.) paylaşılır.
- Paydaşlardan gelen geri bildirimler dikkate alınarak plan üzerinde gerekli düzenlemeler yapılır.

İyileştirme Faaliyetleri:

- İzleme ve değerlendirme sonuçlarına göre plan üzerinde gerekli iyileştirme faaliyetleri belirlenir ve uygulanır.
- İyileştirme faaliyetleri, atık yönetimi sisteminin verimliliğini ve etkinliğini artırmaya yönelik olabilir.
- İyileştirme faaliyetleri için gerekli kaynaklar ve sorumluluklar belirlenir.

Periyodik Değerlendirme:

- Atık yönetimi planının etkinliği periyodik olarak (örneğin; yıllık, 5 yıllık) kapsamlı bir şekilde değerlendirilir.
- Değerlendirme sonuçlarına göre plan üzerinde gerekli revizyonlar yapılır.
- Değerlendirme sürecinde, atık yönetimi alanındaki en iyi uygulamalar ve teknolojik gelişmeler dikkate alınır.

İzleme ve Değerlendirme Sürecinde Dikkat Edilmesi Gerekenler:

- **Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik:** İzleme ve değerlendirme süreci şeffaf ve hesap verebilir bir şekilde yürütülmelidir.
- **Katılımcılık:** Paydaşların katılımı sağlanarak, izleme ve değerlendirme sürecinin sahiplenilmesi teşvik edilmelidir.
- **Sürekli İyileştirme:** İzleme ve değerlendirme sonuçları, atık yönetimi sisteminin sürekli iyileştirilmesi için kullanılmalıdır.
- **Veri Güvenilirliği:** Veri toplama ve analiz süreçlerinde kullanılan verilerin güvenilirliği ve doğruluğu sağlanmalıdır.
- **Teknolojik Araçlar:** Veri toplama, analiz ve raporlama süreçlerinde teknolojik araçlar ve yazılımlar kullanılarak verimlilik artırılmalıdır.

1.3.2.7. İyileştirme

Atık yönetimi planının sürekli iyileştirilmesi, planın etkinliğini artırmak ve değişen koşullara uyum sağlamak için kritik öneme sahiptir. İzleme ve değerlendirme sonuçları, planın güçlü ve zayıf yönlerini ortaya koyarak iyileştirme alanlarını belirlemeye yardımcı olur.

İyileştirme Alanlarının Belirlenmesi:

- İzleme ve değerlendirme sonuçlarına göre planın zayıf yönleri ve iyileştirme gerektiren alanlar belirlenir.
- Paydaşlardan gelen geri bildirimler dikkate alınarak iyileştirme alanları genişletilir.

İyileştirme Stratejilerinin Geliştirilmesi:

- Belirlenen iyileştirme alanları için somut ve uygulanabilir iyileştirme stratejileri geliştirilir.
- İyileştirme stratejileri, atık yönetimi alanındaki en iyi uygulamalar ve teknolojik gelişmeler dikkate alınarak oluşturulur.

Planın Güncellenmesi:

- Geliştirilen iyileştirme stratejileri plana entegre edilerek plan güncellenir.
- Planın güncellenmesi sürecinde, paydaşların katılımı sağlanarak planın sahiplenilmesi teşvik edilir.

Uygulama ve İzleme:

- Güncellenen planın uygulanması için gerekli adımlar atılır ve uygulama süreci yakından izlenir.
- İyileştirme faaliyetlerinin etkinliği düzenli olarak değerlendirilir ve gerekli durumlarda ek iyileştirmeler yapılır.

Sürekli İyileştirme Döngüsü:

- İyileştirme süreci, atık yönetimi sisteminin sürekli iyileştirilmesi için bir döngü haline getirilir.
- Plan, periyodik olarak değerlendirilir ve güncellenir.
- İyileştirme faaliyetleri, atık yönetimi alanındaki yeni gelişmeler ve değişen koşullar dikkate alınarak sürekli olarak gözden geçirilir.

İyileştirme Örnekleri:

- **Geri Dönüşüm Oranlarının Artırılması:** İzleme ve değerlendirme sonuçlarına göre geri dönüşüm oranlarının düşük olduğu tespit edilirse, ayrı toplama sistemlerinin yaygınlaştırılması ve geri dönüşüm tesislerinin kapasitesinin artırılması gibi iyileştirme stratejileri geliştirilebilir.
- **Atık Toplama Verimliliğinin Artırılması:** İzleme ve değerlendirme sonuçlarına göre atık toplama verimliliğinin düşük olduğu tespit edilirse, atık toplama güzergahlarının optimize edilmesi ve atık toplama araçlarının modernizasyonu gibi iyileştirme stratejileri geliştirilebilir.
- **Atık Bertaraf Maliyetlerinin Azaltılması:** İzleme ve değerlendirme sonuçlarına göre atık bertaraf maliyetlerinin yüksek olduğu tespit edilirse, alternatif bertaraf yöntemlerinin araştırılması ve atıkların enerjiye dönüştürülmesi gibi iyileştirme stratejileri geliştirilebilir.
- **Halkın Bilinçlendirilmesi:** İzleme ve değerlendirme sonuçlarına göre halkın atık yönetimi konusunda yeterince bilinçli olmadığı tespit edilirse, eğitim ve bilinçlendirme faaliyetlerinin yoğunlaştırılması gibi iyileştirme stratejileri geliştirilebilir.

İyileştirme Sürecinde Dikkat Edilmesi Gerekenler:

- **Veri Odaklılık:** İyileştirme kararları, somut verilere ve analizlere dayandırılmalıdır.
- **Katılımcılık:** Paydaşların katılımı sağlanarak, iyileştirme sürecinin sahiplenilmesi teşvik edilmelidir.
- **Esneklik:** Plan, değişen koşullara ve yeni gelişmelere uyum sağlayacak şekilde esnek olmalıdır.
- **Yenilikçilik:** Atık yönetimi alanındaki yeni teknolojiler ve en iyi uygulamalar takip edilerek, iyileştirme sürecine entegre edilmelidir.
- **Sürdürülebilirlik:** İyileştirme faaliyetleri, çevresel, sosyal ve ekonomik sürdürülebilirlik ilkeleri doğrultusunda gerçekleştirilmelidir.

Atık Yönetim Planlamasında Dikkat Edilmesi Gerekenler:

- **Yasal düzenlemelere uygunluk:** Atık yönetimi konusunda yürürlükte olan yasal düzenlemelere ve yönetmeliklere uygun hareket edilmelidir.
- **Paydaş katılımı:** Atık yönetimi süreçlerine ilgili tüm paydaşların (kamu kurumları, yerel yönetimler, özel sektör, sivil toplum kuruluşları, vatandaşlar) katılımı sağlanmalıdır.
- **Teknolojiden yararlanma:** Atık yönetimi süreçlerinde teknolojiye yararlanarak verimlilik artırılmalıdır.
- **Eğitim ve bilinçlendirme:** Atık yönetimi konusunda eğitim ve bilinçlendirme faaliyetlerine önem verilmelidir.

1.4. BİLİNÇLENDİRME FAALİYETLERİ

Atık yönetimi bilinçlendirme, toplumun atıkların doğru şekilde yönetilmesi konusunda bilgilendirilmesi ve eğitilmesi sürecidir. Bu süreç, atıkların çevreye ve insan sağlığına zarar vermeden yönetilmesi, doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması amacıyla gerçekleştirilir.

Atık Yönetimi Bilinçlendirme Faaliyetleri

- **Eğitim Programları:** Okullarda, iş yerlerinde ve diğer toplumsal alanlarda atık yönetimi eğitimleri düzenlenir.
- **Kampanyalar:** Atık yönetimi konusunda farkındalık yaratmak için broşürler, afişler, videolar ve sosyal medya kampanyaları hazırlanır.
- **Etkinlikler:** Atık toplama etkinlikleri, geri dönüşüm atölyeleri ve sergiler gibi etkinlikler düzenlenir.
- **Medya:** Televizyon, radyo ve internet gibi medya araçları aracılığıyla atık yönetimi konusunda bilgilendirici yayınlar yapılır.
- **Paydaş İş Birliği:** Kamu kurumları, yerel yönetimler, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları ile iş birliği yapılarak ortak projeler geliştirilir.

Waste Management Awareness Target Audience

Atık yönetimi bilinçlendirme, toplumun her kesimini kapsayan ve sürekli devam eden bir süreçtir. Bu süreçte, doğru bilgi ve etkili iletişim yöntemleri kullanılarak toplumun atık yönetimi konusunda bilinçlenmesi sağlanmalıdır.

1.5. İZLEME

Atık yönetimi izleme, atık yönetimi sisteminin etkinliğini değerlendirmek ve iyileştirme çalışmaları yapmak için kritik bir süreçtir. Bu süreç, atık yönetimi planının uygulanmasının izlenmesi, atık yönetimi verilerinin toplanması ve analiz edilmesi, performans göstergelerinin değerlendirilmesi ve raporlama gibi aşamaları içerir.

- **Performans Değerlendirmesi:** Atık yönetimi sisteminin hedeflere ulaşip ulaşmadığını belirlemek için performans göstergeleri izlenir.
- **İyileştirme Fırsatları:** İzleme sonuçları, atık yönetimi sistemindeki eksiklikleri ve iyileştirme fırsatlarını ortaya çıkarır.
- **Kaynak Verimliliği:** İzleme, atık yönetimi süreçlerinde kaynakların (zaman, para, insan gücü) verimli kullanılıp kullanılmadığını gösterir.
- **Yasal Uyumluluk:** Atık yönetimi konusunda yürürlükte olan yasal düzenlemelere ve yönetmeliklere uyumun sağlanması için izleme yapılır.
- **Paydaş Katılımı:** İzleme sonuçları, paydaşlarla (kamu kurumları, yerel yönetimler, özel sektör, sivil toplum kuruluşları, vatandaşlar) paylaşılır ve geri bildirimleri alınır.

Atık Yönetimi İzleme Yöntemleri:

- **Veri Toplama:** Atık türleri, miktarları, toplama sıklığı, geri dönüşüm oranları, bertaraf yöntemleri gibi veriler toplanır.
- **Performans Göstergeleri:** Atık azaltma oranı, geri dönüşüm oranı, bertaraf maliyeti, atık toplama verimliliği gibi performans göstergeleri belirlenir ve izlenir.
- **Denetimler:** Atık yönetimi tesisleri ve uygulamaları düzenli olarak denetlenir.
- **Anketler ve Geri Bildirimler:** Paydaşların atık yönetimi hizmetlerinden memnuniyeti anketlerle ölçülür ve geri bildirimleri alınır.
- **Raporlama:** İzleme sonuçları düzenli olarak raporlanır ve ilgili paydaşlarla paylaşılır.

Atık Yönetimi İzleme Sorumlulukları

- **Yerel Yönetimler:** Atık toplama, geri dönüşüm ve bertaraf hizmetlerinin izlenmesi.
- **İşletmeler:** Atık azaltma, geri dönüşüm ve bertaraf uygulamalarının izlenmesi.
- **Kamu Kurumları:** Atık yönetimi politikalarının ve uygulamalarının izlenmesi.
- **Sivil Toplum Kuruluşları:** Atık yönetimi konusunda farkındalık yaratma ve izleme faaliyetlerine katkıda bulunma.
- **Vatandaşlar:** Atıklarını doğru şekilde ayrıştırma ve geri dönüşüme gönderme konusunda sorumluluk alma.

2

ATIK GETİRME MERKEZLERİ

2. ATIK GETİRME MERKEZLERİ

Belediyeler tarafından kurulması zorunlu olan atık getirme merkezleri, modern atık yönetiminin önemli bir parçasıdır. Bu merkezler, çeşitli atık türlerinin kaynağında ayrıştırılmasını sağlayarak geri dönüşüm oranlarını artırmayı, çevre kirliliğini önlemeyi ve halk sağlığını korumayı amaçlar.

Atık Getirme Merkezlerinin Temel İşlevleri:

Çeşitli Atıkların Toplanması:

- Bu merkezler, kağıt-karton, plastik, cam, metal, ahşap, tekstil, atık elektrikli ve elektronik eşyalar, hacimli atıklar, ömrünü tamamlamış lastikler, bitkisel atık yağlar, atık ilaçlar, pil ve akümülatörler gibi evsel atıkların toplanmasını sağlar.
- Ayrıca, tehlikeli atıklar gibi özel işlem gerektiren atıkların da güvenli bir şekilde toplanmasını ve bertarafını mümkün kılar.

Atıkların Kaynağında Ayrıştırılması:

- Vatandaşları atıklarını evlerinde ayrıştırmaya teşvik eder, bu da geri dönüşüm süreçlerinin verimliliğini artırır.
- Ayrıştırılmış atıklar, geri dönüşüm tesislerine daha temiz ve kaliteli bir şekilde gönderilir.

Çevre ve İnsan Sağlığının Korunması:

- Özellikle atık ilaçlar ve tehlikeli atıklar gibi zararlı maddelerin kontrolsüz bir şekilde çevreye karışmasını önler.
- Toprak, su ve hava kirliliğini azaltarak halk sağlığını korur.

Geri Dönüşüm Oranlarının Artırılması:

- Geri dönüştürülebilir atıkların toplanmasını kolaylaştırarak geri dönüşüm oranlarını artırır.
- Doğal kaynakların korunmasına ve atık depolama alanlarının ömrünün uzatılmasına yardımcı olur.

Bilinçlendirme ve Eğitim:

- Vatandaşları atık yönetimi konusunda bilinçlendirir ve eğitir.
- Atık ayrıştırma, geri dönüşüm ve çevre koruma konularında farkındalık yaratır.

Atık Getirme Merkezlerinin Kurulumu ve İşleyişi:

Konum ve Erişilebilirlik:

- Vatandaşların kolayca ulaşabileceği merkezi konumlarda kurulmalıdır.
- Toplu taşıma ve yaya ulaşımı kolaylığı sağlanmalıdır.

Tanıtım ve Bilgilendirme:

- Merkezlerin varlığı ve işleyişi hakkında halka yönelik kapsamlı bir tanıtım çalışması yapılmalıdır.
- Bilgilendirme materyalleri ve kampanyalarla halkın katılımı teşvik edilmelidir.

Lojistik Destek:

- Hacimli atıkların taşınması için lojistik destek sağlanmalıdır.
- Mobil atık toplama araçlarıyla evlerden atık toplama hizmeti sunulmalıdır.

Atıkların Biriktirilmesi ve Taşınması:

- Farklı atık türleri için ayrı biriktirme ekipmanları kullanılmalıdır.
- Atıklar, belirli miktarlara ulaştığında lisanslı geri kazanım/bertaraf tesislerine gönderilmelidir.

Atık İlaçların Yönetimi:

- Atık ilaçlar, özel biriktirme ekipmanlarında toplanmalı ve ayrı olarak yönetilmelidir.
- Çevreye zarar vermeden bertaraf edilmelidir.

Önemli Hususlar:

- Atık getirme merkezlerinin etkinliği, halkın katılımı ve bilinçlendirilmesiyle doğru orantılıdır.
- Belediyelerin bu merkezleri sürekli olarak denetlemesi ve geliştirmesi gerekmektedir.
- Teknolojik gelişmeler ve yeni atık yönetimi yöntemleri takip edilerek merkezlerin modernizasyonu sağlanmalıdır.

3 BAŞKA ÜLKELERDE ÖRNEK UYGULAMALAR

3. BAŞKA ÜLKELERDE ÖRNEK UYGULAMALAR

Geri dönüşüm, yeniden üretimden daha az maliyetlidir. Bu nedenle gerek büyük ölçekte gerek evsel düzeyde sağlanan geri dönüşüm, önemli çevresel ve ekonomik sorunlara cevap olabilmektedir.

Geri dönüşümle büyük ekonomik faydalar elde eden ve istihdam yaratan birçok kurum ve kuruluş vardır. Bu bağlamda ülkelerin durumlarına bakılacak olursa;

Slovenya, İsviçre, Avusturya, Almanya, Belçika ve Hollanda gibi ülkeler atıkların geri dönüşümü konusunda en iyi uygulamalara sahip ülkelerin basında gelmektedir. Slovenya Avrupa'nın en büyük ve modern geri dönüşüm tesislerine sahiptir. Almanya, Belçika ve Avusturya'da üretilen çöpün oranı %55'in üstündedir. İsviçre'de evsel atıkların geri dönüşüm oranını arttırmak için uygulanan politika ile ülkenin geri dönüşüm performansı hızla artmıştır. Bu politikaya göre evsel atıkları geri dönüşüme vermek çok ucuz veya ücretsizken, doğrudan çöpe atmak paralıdır. Bu sebeple, İsviçre'de evsel atıkların geri dönüşümüne gitme oranı %54'tür. Diğer bir deyişle, bu ortalama %28 olan genel Avrupa ortalamasının iki katı kadardır (URL-27). Hollanda'nın ise geri dönüşüm oranı %51'dir. Geri dönüştürülmüş plastiğin tekrar kullanımı konusunda farklı alanlarda (yol yapımı, kent mobilyası vb.) geliştirilen uygulamalarla ekolojik ayak izini azaltılmasına katkı sağlamaktadır. Ayrıca Hollanda, su yönetiminde de dünyadaki en iyi çevre politikalarına sahiptir.

Atık önleme/azaltım uygulamalarına ülke örnekleri

ÜLKE	ÖNE ÇIKAN UYGULAMALAR
ALMANUA	- Evlerden ve işletmelerden ambalaj atıklarının toplanması için "Yeşil Noka" markasıyla bir geri dönüşüm programı uygulanıyor ve üretici öder prensibiyle endüstri tarafından finanse ediliyor - Kuru geri dönüştürülebilir malzemeler ve biyoatıklar toplanıyor. - Tek kullanımlık ürünleri kısıtlayan yasal düzenlemeler mevcut - Ticaret bloğunda satılmayan dayanıklı malların imhası yasak
AVUSTURYA	- Karbon emisyonu %5'in üzerindeki malzemelerin depolanması yasak - Üretici sorumluluğunda işleyen geri dönüşüm programı uygulanıyor - Kaynakta ayırma eğitim müfredatında yer alıyor - Plastik poşet kullanımı, ticareti ve ithalatı yasak
GÜNEY KORE	- Geri dönüşüm şirketlerinin atıkları topladığı ve kar amacıyla sattığı bir sistem uygulanıyor ve geri dönüşüm şirketlerine devlet tarafından mali yardım sağlanıyor. - Plastik ve kağıt ithalatı yasak. - Renkli plastik şişelerin ve PVC'lerin yasaklanmasına yönelik politikalar uygulanıyor. - Plastik atıklar diğer geri dönüştürülebilir atıklardan ayrı toplanıyor
GALLER	- Tek kullanımlık ürünleri kısıtlayan yasal düzenlemeler mevcut - Kuru geri dönüştürülebilir malzemeler ve biyoatıklar ayrı toplanıyor - Bazı malzemeler için depolama ya da yakma yasalrı uygulanıyor
İSVİÇRE	- Hane halkının ve işletmelerin, ürettikleri geri dönüştürülemeyen atıklar için ödeme yaptığı bir atık toplama sistemi uygulanıyor - Depolama için kullanılan çöp torbaları vergilendiriliyor - Ülke genelinde süpermarketlerde geri dönüştürülebilir atıkların toplandığı ve geri ödeme yapılan geri dönüşüm noktaları yaygın olarak kullanılıyor

**Ülkelere Göre Küresel Geri Dönüşüm Oranları (2024-2025)
Belediye Atık Geri Dönüşümünde En İyi Performans Gösterenler**

Ülke	Geri Dönüşüm Oranı (% Belediye Atığı)	Notlar
Avusturya	%59	Küresel belediye atık geri dönüşüm çabalarında en yüksek seviyeye ulaşmıştır
Galler	%59	Geri dönüşüm çabalarında Avusturya ile eşleşiyor
Tayvan	%53	%97 gibi dikkat çekici derecede yüksek bir plastik ambalaj geri dönüşüm oranı
Almanya	%52	Avrupa'nın en iyi geri dönüştürücüleri arasında
Belçika	%52	Güçlü geri dönüşüm altyapısı
Hollanda	%51	Tutarlı geri dönüşüm performansı
Danimarka	%51	Etkili atık yönetim sistemleri
Slovenya	%50	Orta Avrupa ülkeleri arasında lider
Kuzey İrlanda	%45	Geri dönüşümde önemli ilerlemeler kaydediliyor
Güney Kore	%45	Gelişmiş geri dönüşüm teknolojileri ve politikaları

Küresel Ortalamalar ve AB Ölçütleri

Avrupa Birliği (AB-27): 2022'de, belediye atıklarının ortalama geri dönüşüm oranı %49 iken, ambalaj atıkları %65 ve e-atıklar %32 idi.

Küresel Plastik Geri Dönüşümü: 2024 itibarıyla, küresel plastik geri dönüşüm oranları %10'un altında kalmaya devam ediyor ve bu da plastik atıkların yönetiminde önemli bir zorluğa işaret ediyor.

Daha Düşük Geri Dönüşüm Oranlarına Sahip Ülkeler

Türkiye: Kişi başına yaklaşık 47 kg atık geri dönüştürüyor ve önemli bir kısmı (kişi başına 176 kg) kontrolsüz bir şekilde bertaraf ediliyor.

SONUÇ

Atık, yönetimi, bertarafı ve geri dönüşümü, bu yüzyılda ele alınması gereken en büyük küresel sorunlardan biridir. Daha fazla atık üreten ve çevreye zararlı sonuçları olan aşırı tüketimin yaşandığı bir dünyada yaşam sürmekteyiz.

Bu bağlamda tüketim alışkanlıklarını değiştirmek, çevre sorunlarına çözümün önemli bir parçasıdır. Tüketici eğitimi ve bilgilendirme esastır. Ürün veya hizmet seçerken dikkate alınması gereken tek şey fiyat olmamalıdır. Bilinçli tüketim, ihtiyaç duyulan ürün veya hizmetin, üretiminden bertarafına kadar tüm yaşam döngüsü boyunca sosyal ve çevresel etkisini dikkate alarak satın alımını kapsamaktadır. Üretim zinciri boyunca sürdürülebilirliği talep etmek bireysel ve kolektif sorumluluğumuz olmalıdır. Hükümetler, insanların günlük yaşamlarındaki alışkanlıkları değiştirmek için farkındalığı artıracak politikalar geliştirmelidir. (Yiyecek, giyecek, enerji kullanımı, su tüketimi, vb.)

Geri dönüşümün önemini bilmek, insanları bunu yapmaya motive etmenin en iyi yollarından biridir. Azaltma, Yeniden Kullanma ve Geri Dönüşüm (3R), evlerde ve okullarda gezegenin kirliliğine karşı savaşmaya teşvik edilmesi gereken çok önemli eylemlerdir. Evlerde, işlerde, arkadaşlar ve meslektaşlar arasında bu ekolojik uygulamaları teşvik ederek, gerçek bir ekolojik vicdan yaratan bu eylemlerin anlamını asla unutmamak gerekir. Minimum çaba ile elde edilen bu yaşam tarzı benimsenmesi, şu anda gezegeni çok fazla kirlüten çöp miktarını önemli ölçüde azaltacaktır.

PROJE ORTAKLARI

Güney Edirne Katı Atık Birliği

Yukari Zaferiye Mahallesi Pasayigit
Caddesi, A blok No: 17
228000 Keşan-Edirne
Türkiye
www.gunekab.gov.tr
gunekab@hotmail.com

Gala Tehnopol Association

5A Mircea Batran Street
800023 Galati
Romanya
www.tehnopol-gl.ro
office@tehnopol-gl.ro

Sozopol Belediyesi

HanKrum sqr.2
8130 Sozopol
Bulgaristan
www.sozopol.bg
obshtinaqsozopol.bg

Imereti Scientists' Union "Spectri"

Robakidze str.
4600 Kutaisi- Imereti
Gürcistan
www.spectri.org.ge
spectri@gmail.com

Uzunköprü Belediyesi

160 Cumhuriyet Mahallesi, 19 Mayıs Cad.
22000 Uzunköprü-Edirne
Türkiye
<https://uzunkopru.bel.tr>
yaziisleri@uzunkopru.bel.tr

Go2Recycling, BSB00027**Yayınlanma Tarihi: Nisan , 2025**

Güney Edirne Katı Atık Birliği
Yukari Zaferiye Mahallesi Pasayigit Caddesi, A blok No: 17
228000 Keşan-Edirne Türkiye
www.gunekab.gov.tr
gunekab@hotmail.com

Interreg NEXT Karadeniz Havzası Programı,
Komşuluk, Kalkınma ve Uluslararası İşbirliği
Araç (NDICI) kapsamında Avrupa Birliği ve
katılımcı ülkeler tarafından ortaklaşa finanse
edilmektedir: Ermenistan, Bulgaristan,
Gürcistan, Yunanistan, Moldova, Romanya,
Türkiye ve Ukrayna.

Bu materyalin içeriğinin sorumluluğu
yazar(lar)a aittir. Bu materyalin içeriği Avrupa
Birliği'nin resmi pozisyonunu temsil
etmeyebilir.
Kaynak belirtilmek ve değişiklikler belirtilmek
kaydıyla çoğaltılması serbesttir.